

13 באוקטובר 2021

העלאות מסים המתוכננות (לרבות ביטול פטורים ממס)

להלן פירוט העלאות נטל המיסוי על המגזר העסקי ועל כלל הציבור באופנים שונים, חלקם מוגדר באופן ישיר כהטלת מס וחלקם בדרכים אחרות. סעיפי העלאת הנטל ממוינים מהכבד לקל ע"פ הערכת משרד האוצר לתוספת הכנסות המדינה.

סך העלאת נטל המס הצפויה לשנת 2023 עומדת על כ-5.6 מיליארד ₪ לפחות, והנטל אף צפוי לעלות בשנים 2024 ואילך.

1. אגרת גודש לכלי רכב:

- המס המוצע: הטלת אגרה על כלי רכב הנכנסים ו/או יוצאים ממטרופולין תל אביב בשעות עומס.
- הסיבה להטלת המס: סביבתית ותחבורתית - טיפול בצד הביקוש לנסיעה ברכב פרטי בשעות ובאזורי הגודש, במטרה לעודד את הנסיעה בתחבורה הציבורית.
- המצב כיום: אין כיום אגרת גודש.
- עלות המס: יהיו 3 טבעות, כאשר האגרה בשעות הבוקר בגין כניסה בשעות העומס עד לטבעת הפנימית תעמוד עם 25 ₪. האגרה בשעות אחה"צ בגין כניסה או יציאה תעמוד על מחצית מהסכום קרי עד 12.5 ₪. **תוספת הכנסות המדינה ממסים מוערכת בכ-1.3 מיליארד ש"ח בשנה.**
- השלכות: נכון להיום למרבית המועסקים במטרופולין תל אביב אין אפשרות לוותר על הרכב הפרטי שבבעלותם ולעבור לתחבורה ציבורית בכדי להגיע למקום עבודתם, שכן התחבורה הציבורית הקיימת לא נותנת מענה בסיסי ומספק ולכן מדובר במס נוסף שיוטל על האזרחים העובדים במטרופולין ת"א. בנוסף תוטל גם אגרת גודש כפולה על משאיות, דבר שיביא להתייקרות כלל המוצרים הנמכרים ברחבי העיר; כמו כן תוטל אגרת גודש על רכב דו גלגלי המשמש דווקא ככלי להפחתת הגודש בכבישים, באופן המנוגד לתכלית המוצהרת של האגרה.

2. שיעורי מס מוטבים על הכנסות צבורות - תיקון החוק לעידוד השקעות הון:

- המס המוצע: תיקון החוק לעידוד השקעות הון באופן שיגדיל את היקף גביית המסים מחברות בהתאם לתנאים החשבונאיים המפורטים בהצעת משרד האוצר.
- הסיבה להטלת המס: הגדלת גביית מסי החברות מהכנסות שבעבר לא מוסו בהיקף הנדרש לשיטת משרד האוצר.
- המצב כיום: לטענת משרד האוצר יש מיסוי חסר כיום בתחום.
- עלות המס: היקף גביית המסים הצפוי ממתן התמריץ לפי החלטה זו מוערך בחצי מיליארד עד מיליארד ₪.
- השלכות: הטלת נטל מס משמעותי נוסף על המגזר העסקי.

3. היטל על תשלום מחברות הביטוח או שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים לרופא או למוסד הרפואי בגין פעילות פרטית של ניתוחים וייעוציים:

- המס המוצע: היטל בשיעור של 40% על כל תשלום שישלמו חברות הביטוח או שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים (שב"ן) לרופא או למוסד הרפואי בגין פעילות פרטית של ניתוחים וייעוציים.
- הסיבה להטלת המס: חיזוק מערכת הבריאות הציבורית, שיקוף העלויות החיצוניות אותם מייצרת המערכת הפרטית על זו הציבורית.
- המצב כיום: אין כיום היטל בנושא.
- עלות המס: סה"כ תוספת הכנסות ממסים בהיקף של כ 940 מיליון ₪ בשנה.
- השלכות: ייקור עלויות שירותי בריאות פרטיים, הטלת נטל נוסף על האזרחים הנאלצים לעתים לפנות לשירותים פרטיים בשל מצוקת כוח אדם וזמינות נמוכה של תורים לשירותי רפואה במערכת הציבורית.

4. הטלת מס על כלים חד פעמיים:

- המס המוצע: המס המוצע יעמוד על 11 ₪ לק"ג, והוא יחול על צלחות, קערות, כוסות, קשיות, סכינים, מזלגות, כפות וכפיות חד-פעמיים העשויים מפלסטיק או המכילים פלסטיק עד לרף עובי בין 2-1 מ"מ, שמעליו הכלים כבר לא יוגדרו כחד פעמיים.
- הסיבה להטלת המס: הפחתת השימוש בכלים חד פעמיים מטעמים סביבתיים ובריאותיים ומיסוי ע"פ עקרון "המזהם משלם".
- המצב כיום: אין כיום מיסוי ייעודי בנושא.
- עלות המס: 11 ₪ לק"ג; סה"כ תוספת הכנסות ממסים בהיקף של כ 800 מיליון ₪ בשנה.
- השלכות: ייקור עלויות למשק בפרט לגבי כלים או שימושים במקומות בהם לא ניתן לבצע המרה לכלים שאינם חד פעמיים; הסבת הנזקים הסביבתיים להגברת השימוש במים, הגדלת צריכת האנרגיה לייצור מים מתוקים במתקני התפלה והגדלת הזרמת דטרגנטים למערכת הביוב.

5. הטלת מס קניה על ממיסים ועל שמנים לרכב:

- המס המוצע: הטלת מס קניה על מוצרי נפט, המשמשים כממיסים ועל שמנים לרכב, בעלי תכולה גבוהה של תזקיני נפט.
- הסיבה להטלת המס: גילום עלויות סביבתיות במיסוי דלקים, צמצום השימוש בדלקים בתעשייה ופליטות זיהום האוויר, מאבק רשות המסים בתופעת מהילות הדלק והעלמת מסים ומניעת תמריץ כלכלי לפעילות זו.
- המצב כיום: כיום לא מוטל מס קניה.
- עלות המס: כ-3 ₪ לליטר. **סה"כ תוספת הכנסות ממסים בהיקף של 510-550 מיליון ₪ בשנת 2023.**
- אופן הגבייה: גבייה במערכת גביית הבלו מדלקים.
- השלכות: ייקור עלויות אחזקת הרכב בענפי משק רבים, לרבות תובלה, תחבורה ציבורית, מוניות, תעשייה, חקלאות ובניין.

6. תיקון תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב) ותקנות מס ערך מוסף וצו הבלו על הדלק (פטור והישבון):

- המס המוצע: תיקונים תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), תקנות מס ערך מוסף וצו הבלו על הדלק (פטור והישבון) כך שהחל מ-1 בינואר 2022 לא יותרו ניכוי הוצאות ששולמו בשל רכישת דלק המשמש להנעת כלי רכב, ניכוי מס תשומות שמתחייב בו עוסק בשל רכישת דלק המשמש להנעת כלי רכב והישבון בלו ששולם על דלק המשמש להנעת כלי רכב, לפי העניין, אם לא הותקן ברכב שלגביו נתבע הניכוי או ההישבון מכשיר למדידת תצרוכת הדלק.
- הסיבה להטלת המס: מאבק בהונאות מס בתחום הדלק והגברת הבקרה על צריכת הדלק.
- המצב כיום: קיימים כיום החזרי מס והישבון בתחום הדלק כאמור, שאותם המדינה מבקשת לצמצם..
- עלות המס: **סה"כ תוספת הכנסות ממסים בהיקף של 280 מיליון ₪ בשנת 2022 ועד 450 מיליון ₪ מיליון ₪ בשנת 2023.**
- אופן הגבייה: גבייה במערכת גביית הבלו מדלקים.
- השלכות: ייקור עלויות דלק לחלק מענפי הרכב ועלויות התקנת מכשירי מדידה לצריכת הדלק.

7. הטלת מס על משקאות ממותקים:

- המס המוצע: מס קצוב יוטל על משקאות מתוקים, מיצי פירות ותרכיזים ואבקות להכנת משקאות מתוקים בשיעור דיפרנציאלי בהתאם לשיעור הסוכר הקיים במשקה.

- הסיבה להטלת המס: בריאותית - צמצום תחלואה העודפת הנגרמת מצריכת משקאות מתוקים עתירי סוכר, מאבק בהשמנה ובמחלות נלוות.
- המצב כיום: לא קיים מס ייעודי בנושא.
- עלות המס: עבור משקאות מתוקים בהם שיעור הסוכר גבוה מ- 5 גרם ל- 100 מ"ל משקה, 1.3 ש"ח לליטר; עבור משקאות בהם שיעור הסוכר נמוך מ- 5 גרם ל- 100 מ"ל משקה – 0.7 ש"ח לליטר; **סה"כ תוספת הכנסות ממסים בהיקף של כ- 300 מיליון ש"ח בשנה.**
- השלכות: ייקור מוצרי מזון בפרט אלו המיועדים לילדים, כאשר יש ספק שייקור המוצרים ישיג את מטרתו במקרים של ביקוש קשיח למוצר.

8. העלאת מס הקניה על טרקטור משא המונע בנזין:

- המס המוצע: העלאת שיעור מס הקניה המוטל על טרקטור משא המונע בנזין (אי הארכת הוראת השעה שקבעה שיעור מס נמוך).
- הסיבה להטלת המס: צמצום ניצול המס המופחת שלא לצורך יבוא כלים לשימושים חקלאיים ולשימושים של גופים ציבוריים, וצמצום השימוש בטרקטור משא כתחליף לרכב שטח ולצורך לנסיעות פנאי.
- המצב כיום: שיעור המס עמד על 12% כהוראת שעה שהוארכה במשך כ- 5 שנים; כתוצאה מאי הארכת הוראת השעה – המס עלה ל 30%.
- עלות המס: עלייה של פי 2.5 במס הקניה המוטל על טרקטור משא מונע בנזין, מ- 12%, ל- 30%. סה"כ תוספת הכנסות המדינה ממסים צפויה לעמוד על מיליוני ש"ח בודדים ואינה משמעותית ברמת המאקרו.
- השלכות: ייקור עלות הכלים לצרכנים במגזרי החקלאות, הבניה, התשתיות או השוק המוסדי והמוניציפלי, תוך פגיעה בהיצע הכלים העומדים לרשותם.

9. הטלת מכס ביבוא מלגזות:

- המס שהוטל: מכס ביבוא מלגזות.
- הסיבה להטלת המס (באמצעות אי הארכת הפטור): הסיבה אינה מובנת; אין מדובר במכס מגן היות ולא קיים ייצור מקומי של מלגזות.
- המצב כיום: משנת 2016 ולאורך 5 שנים, חל פטור מכוח הוראת שעה שהוארכה מעת לעת. מחודש יולי 2021 לא הוארכה עוד הוראת השעה והפטור בוטל.
- עלות המס: 8% - 10%. סה"כ תוספת הכנסות המדינה ממסים צפויה לעמוד על מיליוני ש"ח בודדים ואינה משמעותית ברמת המאקרו.
- השלכות: פגיעה ביבוא ממדינות המזרח עימן אין הסכם סחר וכן במקרה של יבוא ממדינות עימן יש הסכם סחר, אולם המוצר אינו עומד בכללי מקור ואינו זכאי למסמך העדפה. במהלך 5 השנים בהן חל הפטור, חלה תמורה ממשית בתחרות ומחירי המלגזות לצרכן, חוו ירידה דרמטית של כ- 10%-15%. השארת המס על כנו, תחזיר את המצב לאחור – היצע הדגמים יצומצם וייקר

עלויות לצרכני הכלים בענפי התעשייה, המסחר, הבניה והמגזר המוסדי והביטחוני.

10. מתווה העלאת המס על גז טבעי, גפ"מ ודלקים כבדים לתעשייה בשנים 2023-2028:

- המס המוצע: מתווה מדורג להעלאה משמעותית של המס על מספר תזקיקי נפט ובהם גז טבעי, גפ"מ ודלקים כבדים לתעשייה.
- הסיבה להטלת המס: הפחתת השימוש בדלקים מזהמים.
- עלות המס: עד לשנת 2028 הבלו על גפ"מ צפוי לעלות פי 4.7 והבלו על גז טבעי פי 9.7 מרמתם כיום; כתוצאה ממתווה מס המוצע, צפוי גידול בהכנסות המדינה ממסים של 286 מיליוני ₪ בשנת 2023, 637 מיליוני ₪ בשנת 2024, 898 מיליוני ₪ בשנת 2025, 1,277 מיליוני ₪ בשנת 2026, 1,894 מיליוני ₪ בשנת 2027 ו-2,684 מיליוני ₪ בשנת 2028 ואילך.
- השלכות:
 - בתחום הגפ"מ: ייקור עלויות לצרכן הפרטי להכנת אוכל ולהסקה (בפרט באזורים קרים בחורף), ייקור עלויות במשק למגוון פעילויות בתחומי בישול, אפיה, צליה וחימום אוכל במסעדות, מפעלי מזון, חברות קייטרינג ובמוסדות שונים כגון בתי אבות, פנימיות או בסיסי צה"ל. כמו כן ייקור עלויות לתעשייה ולשירותים הנזקקים לגפ"מ בתהליכי ייצור, חימום, או הסקה שאינם ניתנים להסבה לחשמל.
 - בתחום הגז הטבעי: פגיעה בתמריץ הכלכלי להטמעת הגז הטבעי בענפי המשק, פגיעה בתמריץ הכלכלי למעבר לתחבורה מונעת בגז טבעי וכן הגדלת תלות ענפי התחבורה והתובלה בחשמל, הטומנת בחובה סיכון אסטרטגי במקרה של כשל ממושך באספקת החשמל.

11. מיזם המטרו:

- המס המוצע: היטל השבחה בגובה של 30% - 50% על נכסים הנמצאים בתוואי המטרו.
- הסיבה להטלת המס: המס ישמש למימון בנייה ופיתוח של מיזם המטרו.
- המצב כיום: אין כיום.
- עלות: על פי האוצר, האומדן הראשוני לעלות הקמת הקווים של המטרו – 150 מיליארד ₪.
- השלכות:
 - אין שום אפשרות לקבוע היום שומות על עליית ערך נכסים בגין פרויקט המטרו. יהיו נכסים שערכם יעלה ויהיו נכסים שערכם ירד. יש לחכות עד אשר פרויקט המטרו יושלם כדי לדעת ספציפית לכל נכס האם ערכו ירד או עלה;
 - האם המדינה תהיה מוכנה גם לפצות בעלי נכסים שערכם ירד?.
 - מדובר בהשבחה שלא התבקשה על ידי בעלי הנכסים.

טבלה מרכזת - היקף העלאות נטל המס העיקריות הצפויות
לשנת 2023 ואילך :

המס	נטל שנתי במיליארדי ₪
אגרת גודש לכלי רכב	1.30
תיקון החוק לעידוד השקעות הון	1.00
היטל על תשלום מחברות הביטוח או שירותי הבריאות	0.94
הטלת מס על כלים חד פעמיים	0.80
הטלת מס קניה על ממיסים ועל שמנים לרכב	0.55
תיקון תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב)	0.45
הטלת מס על משקאות ממותקים	0.30
העלאת המס על גז טבעי, גפ"מ ודלקים לתעשייה	0.29
היטל השבחה – מטרו*	
סה"כ אומדן העלאת נטל המס על המשק	5.63

*על פי האוצר, האומדן הראשוני לעלות הקמת הקווים של המטרו – 150 מיליארד ₪.